

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фармацевтичної хімії
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
 (Володимир ГЕЛЬМБОЛЬДТ)
ПІБ
« 27 » серпня 2021 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ з самостійної роботи студентів (СРС)

Курс II рік навчання підготовки докторів філософії. Факультет фармацевтичний
Навчальна дисципліна Спеціальність (Блок 1 Фармацевтична хімія)
(назва навчальної дисципліни)

Тема № 2 «Застосування фізичних та фізико-хімічних методів аналізу при визначенні тотожності».
(назва теми)

Методичні рекомендації з СРС
розробив:
завідувач кафедри
 (Володимир ГЕЛЬМБОЛЬДТ)
підпис ПІБ

Методичні рекомендації з СРС
обговорено на методичній нараді
кафедри
«27» серпня 2021 р.
Протокол № 1

Методичні рекомендації з СРС №2

Тема: Застосування фізичних та фізико-хімічних методів аналізу при визначенні тотожності – 4 год.

Мета: Проаналізувати та засвоїти застосування фізичних та фізико-хімічних методів аналізу при визначенні тотожності.

Основні поняття:

План

I. Теоретичні питання до заняття:

1. Особливості і області застосування фізико-хімічних методів аналізу.
2. Чутливість і селективність, правильність і відтворюваність інструментальних методів аналізу.
3. Основні прийоми ФХМА.
4. Оптичні властивості розчинів забарвлених сполук.
5. Основний закон фотометрії.
6. Електронні спектри поглинання та їх походження.
7. Оптимальні умови фотометричного визначення.
8. Основні прийоми визначення вмісту у фотометрії.

Літературні джерела:

1. Державна фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2014. – Т.1. – 1128 с.; – Т.2. – 724 с.; – Т.1. – 732 с.
2. Фармацевтична хімія / П.О. Безуглий, В.А. Георгіянци, І.С. Гриценко, І.В. та ін.: за ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 456 с.
3. Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018- 396 с.

Питання для самоконтролю

1. Класифікація оптичних методів аналізу. Атомні та молекулярні спектри випромінювання та поглинання.
  2. Залежність забарвлення речовин від їх будови. Хромофорні та ауксохромні групи.
  3. Методи, що базуються на вимірюванні оптичних властивостей речовин. Абсорбційні методи аналізу.
  4. Закон Бугера-Ламберта-Бера. Фізичний зміст величин, що до нього входять.
  5. Причини відхилення від основного закону світлопоглинання.
  6. Молярний коефіцієнт поглинання. Чутливість колориметричних реакцій.
- Методична розробка СРС, ОПП «Фармація, промислова фармація», 2 рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Спеціальність. Блок I Фармацевтична хімія»*

7. Спектрофотометрія. Суть методу. Переваги перед фотоколориметрією.
8. Спектри речовин в ультрафіолетовій, видимій та інфрачервоній області спектру.
9. Колориметрія. Візуальні методи.

Орієнтовні завдання для опрацювання теоретичного матеріалу

1. Скласти словник основних понять з теми
2. Заповнити орієнтувальну картку для самостійної підготовки студента з використанням літератури з теми (*необхідність включення до методичних вказівок орієнтуючої картки вирішується колективом кафедри*):

Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1	2	3
<i>Вивчити:</i>		
1.Класифікацію інструментальних методів аналізу	Засвоїти принципи класифікації	1.Фармацевтична хімія / П.О. Безуглий, В.А. Георгіянц, І.С. Гриценко, І.В. та ін.: за ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 456 с. 2.Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018-396 с.
2. Характеристика оптичних методів аналізу	На чому базуються, умови проведення; відмінності та застосування; розрахункові формули	1.Фармацевтична хімія / П.О. Безуглий, В.А. Георгіянц, І.С. Гриценко, І.В. та ін.: за ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 456 с. 2.Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018-396 с.
3. Характеристика хроматографічних методів аналізу	На чому базуються, умови проведення; відмінності та застосування; розрахункові формули	1.Фармацевтична хімія / П.О. Безуглий, В.А. Георгіянц, І.С. Гриценко, І.В. та ін.: за ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 456 с. 2.Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018-396 с.
4. Метод вимірювання точки плавлення	На чому базуються, умови проведення;	1.Фармацевтична хімія / П.О. Безуглий, В.А. Георгіянц, І.С. Гриценко, І.В. та ін.: за ред. П.О. Безуглого. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 456 с. 2.Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018-396 с.

II. Практичні роботи (завдання), які виконуватимуться на занятті:

1. Яка товщина шару забарвленого розчину необхідна для послаблення початкового потоку світла в 10 раз, якщо молярний коефіцієнт поглинання дорівнює 4750, а концентрація $1 \cdot 10^{-4}$ моль/дм³?
2. При роботі по методу стандартних серій для приготування стандартного розчину $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$ взяли навашку цій соли (1,708 г) розчинили в 1000 см³ води. Із отриманого розчину при додаванні аміаку отримали 10 забарвлених розчинів, які містять від 1,00 до 10,00 см³ стандартного розчину в 20,00 см³ води. Потім 0,750 г досліджуваної сполуки розчинили в 250 см³ води. Після взаємодії 10,00 см³ цього розчину з аміаком і розведення до 20,00 см³ інтенсивність його забарвлення дорівнює інтенсивності забарвлення восьмого стандарту. Розрахуйте масову частку міді в досліджуваної сполуки.

III. Тестові завдання для самоконтролю

Додаються.

IV. Індивідуальні завдання для студентів з теми заняття

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Державна Фармакопея України : у 3 т. / Держ. служба України з лік. засобів, Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів. – 2-ге вид. – Х.: Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів, 2015. – Т. 1. – 1128 с.
2. Державна Фармакопея України : у 3 т. / Держ. служба України з лік. засобів, Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів. – 2-ге вид. – Х.: Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів, 2014. – Т. 2. – 724 с.
3. Державна Фармакопея України : у 3 т. / Держ. служба України з лік. засобів, Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів. – 2-ге вид. – Х.: Укр. наук. фармакоп. центр якості лік. засобів, 2014. – Т. 3. – 732 с.5.
4. Фармацевтична хімія: Підручник для студ. вищ. фармац. навч. закл. і фармац. ф-тів вищ.мед. для студ. вищ. фармац. навч. закл. / За заг. ред. П.О.Безуглого. – Вид. 3-тє, випр., доопрац. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2017. - 456 с.
5. Ніжник Г.П. Фармацевтична хімія: підручник (ВНЗ I—III р. а.) Г.П. Ніжник. — 2-е вид., випр. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. – 352 с.
6. Фармацевтична хімія. Аналіз лікарських речовин за функціональними групами: навчальний посібник / О.О. Цуркан, І.В. Ніженковська, О.О. Глушаченко. — 3-є видання – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – 152 с.

7. Худоярова О.С. Фармацевтична хімія. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 194 с.
8. Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу/ А.І.Габ, Д.Б. Шахнін, В.В. Малишев -Університет "Україна",2018- 396 с.